

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1534/23-E
Sp. zn. ČŠIE-S-217/23 E

Název	Základní škola Cerekvice nad Loučnou, okres Svitavy
Sídlo	569 53 Cerekvice nad Loučnou 135
E-mail	zscerekvice@lit.cz
IČO	75 016 508
Identifikátor	600 100 774
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Pavel Tupec
Zřizovatel	obec Cerekvice nad Loučnou
Místo inspekční činnosti	Cerekvice nad Loučnou 135
Inspekční činnost na místě	14. až 16. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Cerekvice nad Loučnou, okres Svitavy (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

Ve škole se vzdělávalo v devíti třídách 203 žáků od prvního do devátého ročníku. Celkový počet žáků se v posledních letech výrazně nemění, přibližně dvě třetiny žáků do školy dojíždí z okolních obcí. Podpůrná opatření ve vzdělávání byla v době inspekční činnosti

poskytována celkem 14 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola eviduje pět žáků s odlišným mateřským jazykem. Výuka je vedena podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Škola s přívětivou tváří*.

Do dvou oddělení školní družiny bylo v době inspekční činnosti přihlášeno 60 žáků, kapacita byla naplněna. Zájmové vzdělávání je realizováno podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu*. Stravování pro žáky a zaměstnance zajišťuje školní jídelna v budově školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Dlouhodobou vizí školy je vytvářet pro vzdělávání přátelské prostředí, průběžně zlepšovat vybavenost školy a podporovat vzájemnou sounáležitost všech zaměstnanců. Záměry rozvoje školy byly zpracované obecně, přesto se je daří postupně naplňovat. Dílčí oblasti jsou vyhodnocovány za školní rok a zveřejňovány ve výročních zprávách o činnosti školy.

Postupy v oblasti řídicí práce ředitele školy jsou často formální. Nedůsledná kontrola i určitá míra setrvačnosti neidentifikovaly obsahové nepřesnosti ve vedené dokumentaci. Efektivně prováděná kontrolní a hodnotící činnost zástupkyně ředitele v průběhu vzdělávání na druhém stupni se odráží v promyšlené a účinné volbě metod a forem. Ředitel školy vedle přímé pedagogické činnosti zajišťuje také technický provoz školy, věnuje se organizaci a přípravě žáků na sportovní a dovednostní soutěže pořádané odbornými školami. Má přehled o organizaci a průběhu vzdělávání, formou krátkých vstupů sleduje výuku na prvním stupni, ale bez vyhodnocení nebo doporučení učitelům.

Systém řízení školy je funkční, ale jeho nastavení je nerovnoměrně rozložené. Kontrolní a hodnotící činnost v oblasti průběhu a výsledků vzdělávání pravidelně provádí zástupkyně ředitele. Záznamy z hospitací zástupkyně obsahovaly hodnocení i doporučení pro další profesní růst učitelů. Zajišťuje také další administrativní činnosti, vede školní poradenské pracoviště a provádí úpravy školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (absolvovala specializační studium). Aktuální problémy jsou i vzhledem k malé velikosti školy operativně projednávány v běžném každodenním setkávání pedagogických pracovníků a na provozních poradách. Pedagogická rada řeší záležitosti podstatné pro realizaci vzdělávání.

V poměrně stabilním pedagogickém kolektivu byl aktuálně jeden začínající učitel bez odborné kvalifikace, formou vzájemných konzultací je mu poskytována metodická podpora. Přínosem a inspirací jsou pro práci učitelů např. vzájemné hospitace. Chybějící specializační studium školní metodičky prevence neomezuje metodické vedení učitelů i pravidelnou a účelnou organizaci preventivních celoškolských aktivit. Vzhledem k rozsahu její přímé pedagogické činnosti na prvním stupni ale nemá možnost častěji sledovat a řešit rizikové jevy v chování žáků na druhém stupni. Účelným a již realizovaným řešením je zapojení další učitelky druhého stupně do preventivních aktivit s cílem postupného přenesení kompetencí. Evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a kariérové poradenství zajišťuje výchovná poradkyně. V souladu s doporučeními školských poradenských zařízení koordinuje zabezpečení optimálních podmínek pro učební pokrok žáků včetně činnosti asistentek pedagoga a školních asistentek.

Zapojení učitelů do dalšího vzdělávání je nerovnoměrné. Přínosné pro jejich odborný rozvoj bylo vzdělávání organizované městem Litomyšl na různá témata. Vhodný je cílenější výběr vzdělávacích okruhů, popř. zavedení plánů osobního rozvoje ve vazbě na závěry

a doporučení z hospitační činnosti. To by více přispělo k vzájemné otevřenosti a informovanosti v kolektivu.

Materiální vybavení školy se zlepšuje průběžně a má pozitivní dopad na podmínky vzdělávání. Školní budova poskytuje potřebné prostorové a technické podmínky pro vzdělávání (tělocvična, odborné učebny, školní polytechnická dílna, cvičná kuchyňka). Z projektových zdrojů pořízené nové digitální učební pomůcky obohacují výuku více předmětů. Postupnou modernizací prostředí heren školní družiny se zlepšily podmínky pro řízené i spontánní herní činnosti žáků, vhodné je herní koutky ještě více obohatit a rozšířit.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované hodiny na prvním stupni byly učiteli dobře promyšlené, převládala v nich klidná pracovní atmosféra. Komunikace učitelů s žáky byla partnerská, zřetelná byla vzájemná důvěra a respektování dohodnutých pravidel. Učitelé reagovali na potřeby žáků a projevovali zájem o každého z nich, což přispívalo k pozitivním vztahům v třídních kolektivech. Žáci byli ukázněni a ochotně se zapojovali do plnění zadaných úkolů.

Vzdělávací cíle byly častěji zaměřovány za témata hodin nebo vyplynuly až z průběhu hodiny. Některým učitelům zatím dovednost pracovat s cíli chybí, to je příležitost pro zařazení tématu do dalšího vzdělávání. Výuka směřovala zejména k prohlubování vědomostí a dovedností, vhodné situace pro rozvoj postojů využili učitelé jen v některých hodinách. Převažovala frontálně vedená výuka, na kterou navazovala samostatná práce žáků. Činnosti žáků ve dvojicích dobře podporovaly rozvoj sociálních a komunikativních dovedností. Vhodné je zařazovat také skupinovou práci, která posiluje vzájemný respekt názorů, spolupráci i rozdělení rolí. Role učitelů byla spíše dominantní, což v některých případech získávání a ověřování znalostí nevyžadovalo od žáků hledání souvislostí a vlastní názor. Dostatek příležitostí pro vlastní objevování na různých stanoviscích ve třídě a tím i ke spontánnímu ústnímu projevu měli nejmladší žáci v první ročníku.

Názorné pomůcky usnadňovaly pochopení a upevnění učiva. Didaktická technika byla některými učiteli účelně využita k vizualizaci učiva a k přímé práci několika žáků. Její umístění ve třídách není vhodně zvolené (za pracovní plochou učitelky), přístup k ní je omezený. Využití notebooků bylo obohacením dobře strukturované a promyšlené hodiny českého jazyka nejstarších žáků a zaznamenáno bylo i podporující ocenění práce a pokroku žáka s odlišným mateřským jazykem. Dlouhodobé pozitivní působení učitele na žáky se projevovalo v jejich vedení ke kamarádským vztahům, vzájemnému oceňování snahy a cvičebních výkonů v hodině tělesné výchovy. Dobrým předpokladem pro výuku anglického jazyka byla komunikace se žáky ve vyučovaném jazyce. Žáci základním frázím a známým výrazům dobře rozuměli. Ke zvážení je zmírnění pracovního tempa pro pomalejší žáky.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v hodinách zpravidla plnili stejné úkoly jako ostatní. Diferenciace úkolů pro žáky s rychlejším pracovním tempem nebyla zřejmá, vyšší úroveň obtížnosti úkolů byla spíše ojedinělá. Asistentky pedagoga se převážně soustředily na příslušného žáka s potřebou podpůrných opatření. V některých situacích učitelé nevyužili jejich přítomnost pro zefektivnění některých činností ve výuce (např. vzájemnou výměnu rolí pro některé aktivity).

Průběžné hodnocení žáků v hodinách mělo motivační charakter a pomáhalo udržet jejich aktivitu. Pokud v závěru hodiny proběhlo krátké shrnutí práce žáků, pak zpětnou vazbu

poskytoval více sám učitel. Někdy nezbyval čas pro zhodnocení cílů hodiny i ověření pochopení učiva. Hodnotící otázky byly kladeny zpravidla obecně, tím učitelé nezískávali konkrétní zpětnou vazbu pro další individualizaci a diferenciaci vzdělávacích činností. K účelnému formativnímu hodnocení by více přispěly vhodně formulované otázky směřované ke zhodnocení dosažených cílů hodiny a výsledků učení.

Učitelé na druhém stupni byli vždy na výuku dobře připraveni po obsahové stránce učiva a dokázali žákům vysvětlit důvody zvolených metod k naplnění vzdělávacích cílů. Příznivým zjištěním byla vhodná a téměř vždy zařazená jasná formulace vzdělávacího cíle se zaměřením na žáka (naučíte se, pochopíte, dokážete, zvládnete apod.).

Frontální forma výuky byla zpravidla v rovnováze s dalšími výukovými formami. Často a účelně byly uplatněny kooperativní činnosti, žáci se do nich zapojovali zcela spontánně. Pro upevňování a procvičování učiva je doporučením zařazovat více samostatné práce žáků. Ve většině sledovaných hodin se učitelům dařilo průběžně vyhodnocovat dosažení cílů, často získávali po každé ukončené aktivitě od žáků konkrétní zpětnou vazbu. Přirozenou součástí bylo sebehodnocení žáků, častěji bylo zaměřené na jejich emoce a pocit zažitého úspěchu, případně neúspěchu, méně na konkrétní vnímání pokroku v učení. V malé míře měli žáci možnosti ke vzájemnému hodnocení. Učitelé jim ale v mnoha hodinách umožňovali ohodnotit práci spolužáků, případně i vzájemnou spolupráci ve dvojici nebo skupině. Někdy si mohli sami vybrat, zda chtějí pracovat samostatně nebo společně s dalšími spolužáky, to přispělo k přirozené individualizaci výuky.

Přidanou hodnotou většiny hodin bylo propojování učiva s reálnými zkušenostmi žáků. Část hodin byla výborně vedená, např. výuka matematiky s využitím diferenciací náročnosti předkládaných opakovacích úloh žákům, navíc podpořená volbou obtížnosti. Méně zdatní žáci tak zažili úspěch u méně náročných úloh (cílem bylo zjištění, zda se posunou k vyšší obtížnosti). Nadaní a rychleji pracující žáci mohli volit podle svého rozhodnutí obtížnější úroveň (cílem bylo ověření, jestli nejvyšší úroveň aktuálně zvládnou). Zaznamenána byla např. ve výuce zeměpisu nejen podpora kritického myšlení žáků účelně vedenou diskuzí (s učitelem, mezi žáky), ale také využití jejich znalostí z jiných předmětů. Přínosem výuky anglického jazyka bylo naplnění pedagogického cíle zaměřeného zejména na komunikační dovednosti žáků převážně v daném cizím jazyce. Příznivým zjištěním bylo zařazování badatelské výuky (např. v chemii a dějepise). Přírodovědné vzdělávání učitelé vhodně podporovali praktickými činnostmi, ukázkami nebo modelováním přírodních dějů. Účelné bylo i využívání didaktických pomůcek a didaktické techniky pro vizualizaci učiva.

Atmosféra ve sledovaných hodinách byla velmi podnětná, vzájemný respekt mezi žáky a učiteli se projevoval nejen ve vhodně zvolených pedagogických strategiích, ale i v úrovni zpětné vazby od žáků. Ve většině hodin byla zaznamenána účelná individuální pomoc učitele žákům s potřebou pedagogické podpory, včetně individualizované výuky žákovi nebo skupině žáků, případně s využitím činnosti asistentky pedagoga. Jednotné tempo výuky bez zohlednění různých učebních předpokladů žáků bylo zaznamenáno spíše ojediněle. Jen v části sledovaných hodin byla v závěru zaznamenána účelná zpětná vazba a zhodnocení přínosu výuky pro žáky. Někteří učitelé ji získávali průběžně, což odráželo dobře promyšlený cíl výuky.

Zájmové vzdělávání ve školní družině svými náměty přirozeně rozvíjí a doplňuje učivo prvního stupně. Obsah sledovaných činností posiloval komunikativní dovednosti žáků, rozvíjel vzájemnou spolupráci a respekt k práci druhých. Žáci měli po dopoledním vyučování dostatek času pro pohybovou relaxaci, odpočinek i rozvoj nadání při různých činnostech. Ocenitelné pro kvalitu poskytovaného vzdělávání je pořádání krátkých různě

zaměřených výletů, návštěva kulturních pořadů, mnoha rozmanitých akcí a vedení žáků k tradicím.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sleduje výsledky žáků, ale jen v omezené míře je prezentuje ve škole i na veřejnosti. Přestože žáci úspěšně reprezentují školu, ve výroční zprávě o činnosti školy byla zveřejněna jen minimální část. Ve školním roce 2022/2023 se žáci zúčastnili mnoha školních i okresních předmětových olympiád a soutěží. Na krajské úrovni sbírali zkušenosti v přírodovědných soutěžích (*Zlatý klas*), skupina žáků druhého stupně se účastnila literární soutěže *Kriminacht* (kriminální povídka nebo komiks) a dvě žákyně druhého stupně postoupily do republikového finále soutěže *Mladý chemik*. V rámci podpory sportovních dovedností žáků a jejich tělesné zdatnosti byli úspěšní i žáci prvního stupně v krajském kole sportovní soutěže *Štafetový pohár*. Žáci druhého stupně se umístili v krajských kolech *Poháru rozhlasu* nebo získali 1. místo v krajském kole soutěže ve stolním tenisu. V celostátním měřítku bylo úspěchem 6. místo chlapců z druhého stupně v *Atletickém čtyřboji*.

Na prvním stupni v uplynulém školním roce prospělo 85 % žáků s vyznamenáním, což významně podpořilo žáky do další školní práce. Na druhém stupni prospěli všichni žáci, s vyznamenáním ukončilo školní rok 43 % žáků. Cennou zpětnou vazbu o kvalitě výuky také poskytuje externí testování. Pro zlepšení výsledků vzdělávání je žádoucí analýza souvislostí slabých výsledků ve výběrovém testování čtenářské gramotnosti a dovedností usnadňující učení v uplynulém školním roce v pátém ročníku. Získané poznatky pak důsledně promítnout do nastavení konkrétních opatření vedoucích ke zlepšení (včetně hospitační činnosti s jasnými závěry pro učitele a doporučeními pro další práci, popř. využití zveřejněných testových úloh apod.)

Počet zameškaných omluvených hodin na žáka byl nízký, neomluvené hodiny jednoho žáka byly řešeny v rámci činnosti školního poradenského pracoviště. Převažovalo množství udělených pochval a ocenění žáků nad počtem kázeňských opatření. Škola tak motivuje žáky k dobré školní práci, zapojení do různých soutěží i dodržování dohodnutých školních pravidel.

Vzájemná spolupráce a činnost školního poradenského pracoviště při preventivních a intervenčních činnostech je funkční. Účinnost prevence rizikového chování žáků je ve škole sledována a vyhodnocována. Zařazovány jsou pravidelně preventivní programy pro žáky všech ročníků, závažnější případy chování jsou řešeny ve spolupráci s odbornými pracovišti a dalšími institucemi.

Školní i mimoškolní aktivity, zájmové vzdělávání ve školní družině i nabídka zájmových kroužků účinně podporují všestranný rozvoj žáků a minimalizují výskyt rizikového chování. Pro adaptaci nově utvořených žákovských kolektivů v prvním a šestém ročníku škola organizuje adaptační kurzy. Škola má dobře nastavenou strukturu aktivit pro žáky osmých a devátých ročníků v oblasti kariérového poradenství a volby povolání. Žáci se účastní různých besed, vzdělávacích programů nebo projektových dnů. Pro volbu další vzdělávací cesty je pro ně inspirativní např. účast v dovednostních soutěžích (podpora polytechnického vzdělávání), návštěva prostředí chemické laboratoře Univerzity Pardubice nebo prezentování odborných prací na vybrané téma spolužákům (devátý ročník). V rámci podpory badatelství v přírodovědném vzdělávání na druhém stupni jsou podporovány kompetence žáků např. v rámci laboratorních cvičení z chemie, ve kterých žáci nejen pracují s hypotézami i vlastními závěry, ale rovněž se učí prezentačním dovednostem včetně natáčení videí z praktických činností. V souladu s prioritami a cíli uvedenými ve školních

vzdělávacích programech je důraz kladen na zdravý způsob života a na environmentální výchovu (četné sportovní a přírodovědné aktivity).

V květnu 2023 se základní škola stala jednou z pěti fakultních škol Univerzity Pardubice (Fakulta chemicko-technologická), a to na základě umístění žáků na předních příčkách v regionálním kole soutěže *Hledáme nejlepšího mladého chemika*. Cílem této spolupráce je zvyšovat zájem žáků o chemii a technické obory. Vybrané školy budou moci pravidelně navštěvovat demonstrační laboratoř a rozšiřovat si tak své znalosti a dovednosti v oblasti chemie.

Závěry

Vývoj školy

- Kontrolní a hodnotící činnost prováděná zástupkyní ředitele na druhém stupni se odráží v promyšlené a účinné volbě výukových metod a forem,
- zlepšilo se prostředí heren školní družiny.

Silné stránky

- Vstřícná a respektující pracovní atmosféra školy přispívá k utváření pozitivního a příjemného učebního prostředí, (2.2)
- dlouhodobě funkční a účinný systém prevence sociálně patologických jevů, organizované školní a mimoškolní aktivity a nabídka zájmové činnosti vedou k minimalizaci výskytu rizikového chování žáků a jejich všestrannému rozvoji, (6.3)
- výborné výsledky žáků druhého stupně v soutěžích přírodovědného zaměření podporované badatelsky zaměřenou výukou. (5.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Formální realizace a nerovnoměrné rozložení kontrolního systému na prvním stupni nezachycuje nedostatky v průběhu a výsledcích vzdělávání, (2.1)
- málo uplatňovaná diferenciací obtížnosti úkolů s ohledem na výukové možnosti celého spektra žáků na prvním stupni. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- systematickou hospitační činností komplexně sledovat úroveň výuky na prvním stupni, po vyhodnocení průběhu sledované hodiny poskytovat učitelům zpětnou vazbu včetně konkrétních doporučení a následně ověřovat jejich realizaci,
- zvážit zavedení individuálních osobních pohovorů a plánů osobního rozvoje učitelů ve vazbě na závěry a doporučení z hospitační činnosti,
- soustředit pozornost na diferenciací obtížnosti úkolů, zařazovat více činností pro rychlejší a nadanější žáky, posilovat vzájemnou spolupráci žáků, obsáhlejší komunikaci i schopnost diskuze a argumentace, promyšlet činnostní formy práce, uplatňovat účinné formativní hodnocení,

- zaměřit více pozornosti v závěru hodin na shrnutí učiva, ověření splnění vzdělávacích cílů,
- pokračovat v rozšiřování a vybavování herních koutků ve školní družině.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 14. 11. 2023
2. *Koncepce rozvoje školy* aktualizovaná dne 1. 9. 2023
3. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023
4. Zápisy z jednání pedagogické rady školní roky 2022/2023 a 2023/2024
5. Školní řád s platností od 1. 9. 2023
6. Vnitřní řád školní družiny s platností od 1. 1. 2023
7. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Škola s přívětivou tváří*, 8. verze s platností od 1. 9. 2023
8. *Školní vzdělávací program pro školní družinu* s platností od 1. 9. 2023
9. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině, školní rok 2022/2023 a 2023/2024
10. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023
11. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2023/2024 (výběr)
12. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní rok 2023/2024 (výběr)
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023 (výběr)
14. Dokumentace k prevenci rizikového chování a bezpečnosti žáků, školní rok 2022/2023 (výběr)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském

zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

12. 12. 2023